

bijlage

Wnb; vergunning; overwegingen; oesterexperiment NOV
litoraal; Oosterschelde

Bijlage nummer 1
Horend bij kenmerk DGAN-NB / 17023443

Inhoud

1	ONDERWERP AANVRAAG	2
2	PROCEDURE	2
3	WETTELIJK KADER	2
3.1	Relevante artikelen Wet natuurbescherming	2
3.2	Bevoegdheid.....	2
3.3	Vergunningplicht	3
3.4	De beoordeling van projecten en andere handelingen	3
3.5	Beleid.....	3
4	INHOUDELIJKE BEOORDELING	4
4.1	Afbakening	4
4.2	Mogelijke effecten en mitigatie	5
4.3	Cumulatie.....	7
4.4	Monitoring en onderzoek	7
5	CONCLUSIE VERGUNNINGVERLENING	8

1 ONDERWERP AANVRAAG

De aanvraag betreft een experiment van de Nederlandse Oestervereniging met het off-bottom kweken van Japanse Oesters (*Crassostrea gigas*) in het litoraal (droogvallende deel) van de Oosterschelde op de percelen YB 74 en YB 75. De te onderzoeken kweekmethoden betreffen mandjes aan lijnen en zakken op tafels. Het experiment is aanvullend op de experimenten van de Nederlandse Oester Vereniging (NOV) in het sublitoraal (permanent onder water staande deel) deel van de Oosterschelde. Aan het experiment is ook wetenschappelijk onderzoek verbonden (BOKX, Imares).

De aangevraagde activiteit kan tot effecten leiden op het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

Voor een uitgebreidere beschrijving van de voorgenomen activiteit wordt korthedshalve verwezen naar de passende beoordeling bij de aanvraag.

2 PROCEDURE

Op 15 december 2016 ontving ik uw aanvraag per e-mail. Bij mail van 15 december 2016 heb ik de ontvangst van uw aanvraag bevestigd.

3 WETTELIJK KADER

3.1 Relevante artikelen Wet natuurbescherming

In relatie tot het betrokken Natura 2000-gebied zijn in deze relevant de artikelen 2.7, lid 2, van de Wet natuurbeheer (hierna: Wnb) en 2.8, lid 1, artikel 2.7, lid 1, sub b Besluit natuurbescherming (hierna: het Besluit).

De exacte wetsteksten zijn te raadplegen op www.overheid.nl onder 'wet- en regelgeving'.

3.2 Bevoegdheid

De voorgenomen activiteit valt onder artikel 1.3, lid 1, onder f, sub 1, van het Besluit, luidend: niet-handmatige schaal- en schelpdiervisserij, met inbegrip van het invangen van schelpdierenzaad en van schelpdiercultures en het uitzetten van schelpdieren;

Op grond van artikel 1.3, lid 5, van de Wnb, artikelen 1.2 en 1.3 van het Besluit en het Besluit mandaat, volmacht en machtiging voor EZ (Staatscourant 29 december 2014, nr. 36678) laatstelijk gewijzigd 14 december 2016 (Staatscourant nr. 68503) in samenhang met het Besluit ondermandaat, volmacht en machtiging voor het directoraat-generaal Agro en Natuur van het Ministerie van EZ (Staatscourant 3 februari 2015, nr. 2582), is de directeur of een MT-lid van de directie Natuur & Biodiversiteit van het Ministerie van EZ namens de

Staatssecretaris van EZ, gemachtigd inzake besluitvorming over vergunningaanvragen op grond van artikel 2.7, lid 2, van de Wnb.

3.3 Vergunningplicht

De aangevraagde activiteit kan mogelijk de kwaliteit doen verslechteren van of een significant verstorend effect hebben op de in hoofdstuk 4 genoemde waarden. De overweging of vergunning nodig is vindt plaats in hoofdstuk 4.

3.4 De beoordeling van projecten en andere handelingen

3.4.1. Beheer

Ten aanzien van de voorgenomen activiteit vloeit, op het moment van besluitvorming, geen beletsel voort uit enig beheerplan op basis van de Wnb.

De voorgenomen activiteit heeft geen direct verband met en is niet noodzakelijk voor het beheer van het betrokken Natura 2000-gebied. De voorgenomen activiteit is voorts nog niet eerder beoordeeld in het kader van de Wnb. Beoordeeld moet worden of vergunning nodig is. Zie voor mijn overwegingen hoofdstuk 4.

3.4.2. Project

De door u voorgenomen activiteit is een project in de zin van artikel 2.7, lid 2 Wnb. Het betreft de uitvoering van bouwwerken of de totstandbrenging van andere installaties of (materiële) werken en andere (materiële) ingrepen in het natuurlijke milieu of landschap, inclusief de ingrepen voor de ontginning van bodemschatten.

3.4.3. Passende beoordeling

Voor een project kan alleen een vergunning verleend worden als een passende beoordeling (hierna: PB) gemaakt is door de aanvrager, rekening houdend met instandhoudingsdoelstellingen van het gebied. De bij de aanvraag gevoegde PB biedt de grondslag voor de (nadere) vaststelling van de aard en omvang van de gevolgen (mede gelet op de eventuele cumulatie van gevolgen) en de wijze waarop in mitigatie is voorzien. In de PB zijn de effecten getoetst aan de instandhoudingdoelstellingen uit het aanwijzingsbesluit betreffende Natura 2000-gebied Oosterschelde.

De gevraagde vergunning kan slechts verleend worden, indien ik mij ervan heb kunnen verzekeren dat de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied niet aangetast zullen worden. In het onderstaande volgt mijn beoordeling van de effectenanalyse zoals neergelegd in de PB.

3.5 Beleid

Beleidsbesluit schelpdiervisserij 2005-2020

Initiatieven om ook andere soorten zoals St. Jacobsschelpen, Venusschelpen en Japanse oesters te kweken zullen op hun inpasbaarheid binnen de bestaande

kaders worden beoordeeld. Op voorhand wordt vanuit een positieve grondhouding naar dit soort initiatieven gekeken. Nieuwe kweekvormen zullen vooraleerst alleen onder experimentele omstandigheden (kleinschalig en begeleid door onderzoek) mogen plaatsvinden.

Beheerplan Deltawateren 2016-2022

De reguliere bodemkweek van oesters is onder specifieke voorwaarden vrijgesteld van de vergunningplicht onder de Wet Natuurbescherming. De oesterhangcultuur en experimentele oesterkweek blijven een vergunningplichtige activiteit.

4 INHOUDELIJKE BEOORDELING

4.1 Afbakening

Gebied

De activiteit vindt plaats op de oesterpercelen YB 74 en YB 75 in het Natura 2000-gebied Oosterschelde (deelgebied 'De Kom').

Gevolgen

Ten behoeve van de beoordeling van de gevolgen is geïnventariseerd welke in redelijkheid denkbare typen gevolgen onderzocht moeten worden. Dit betreft:

- Verstoring van beschermde soorten (geluid, beweging, verlichting)
- Verlies oppervlakte beschermd habitat
- Verlies kwaliteit beschermd habitat (verontreiniging, verandering dynamiek substraat, verandering soortensamenstelling)

Natuurwaarden

De natuurwaarden die door de genoemde gevolgen beïnvloed kunnen worden zijn:

- Habitattypen: Grote baaien (H1160)
- Habitatsoorten: Gewone zeehond
- Vogelrichtlijnsoorten: diverse soorten broedvogels en niet-broedvogels (zie de passende beoordeling voor een overzicht), met name de steltlopers die foerageren op de droogvallende platen.

De diverse beschermde waarden en de relevante instandhoudingsdoelstellingen van het betrokken Natura 2000-gebied staan vermeld op www.rijksoverheid.nl ('Onderwerpen' > 'Landbouw, natuur en voedsel' > 'Natuur en Biodiversiteit' > 'Natura 2000').

Conclusie afbakening

Ik ben van oordeel dat de afbakening van het gebied, gevolgen en natuurwaarden dat door de aangevraagde activiteit beïnvloed zou kunnen worden in de PB op een juiste wijze heeft plaatsgevonden.

4.2 Mogelijke effecten en mitigatie

4.2.1 Habitattypen

De aangevraagde activiteit kan mogelijk leiden tot verlies aan oppervlakte en kwaliteit van het habitatype Grote baaien. In de passende beoordeling wordt geconcludeerd dat een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen is uit te sluiten en dat er geen sprake is van verslechtering van natuurlijk habitat in het betreffende Natura 2000-gebied.

Ik ben het niet geheel eens met deze in de passende beoordeling getrokken conclusie. De passende beoordeling geeft naar mijn mening alleen aan dat een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen niet erg aannemelijk is. Om daadwerkelijk de conclusie te kunnen trekken dat verslechtering en significante effecten zijn uit te sluiten ontbreekt echter nog kennis over de volgende onderwerpen:

- Mogelijke effecten van schaduwwerking of beperking van de lichtinval op het bodemleven.
- Mogelijke veranderingen van het slibgehalte door de faeces en pseudofaeces die door de te kweken oesters wordt geproduceerd.

Vanwege de geringe omvang (2 hectare, verdeeld over twee aangrenzende oesterpercelen van elk 5 hectare), de tijdelijkheid van de gevraagde activiteit (beperkt tot 5 jaar) en de diverse in de vergunning op te nemen voorschriften met mitigerende maatregelen, acht ik het echter toch verantwoord om, met betrekking tot de mogelijke effecten op het habitatype Grote baaien, voor deze activiteit de gevraagde vergunning te verlenen. Ik verbind hieraan de voorwaarde, als voorschrift in de vergunning op te nemen, dat door wetenschappelijk onderzoek bij deze activiteit wordt voorzien in de hierboven genoemde kennisleemten.

Om te borgen dat er met betrekking tot mogelijke verontreiniging van het habitatype Grote baaien inderdaad geen effecten zullen optreden, neem ik in de vergunning de volgende voorschriften op:

- Het is niet toegestaan afval of onderzoeksmaterialen in het gebied achter te laten. Restafval mag niet in het water terecht komen en dient te worden opgevangen en afgevoerd conform de daartoe geldende wet- en regelgeving.
- De te gebruiken installaties zijn deugdelijk van constructie. Indien bij kunststof-onderdelen van de kweekinstallatie zichtbare slijtage wordt geconstateerd dienen deze binnen een maand te worden vervangen. Dit ter beperking van de verspreiding van microplastics in het ecosysteem van de Oosterschelde.

4.2.2 *Habitatsoorten*

De aangevraagde activiteit kan mogelijk leiden tot verstoring van de Gewone zeehond. Ik onderschrijf de in de passende beoordeling getrokken conclusie dat een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen is uit te sluiten. Er is geen sprake van verslechtering van leefgebied in het betreffende Natura 2000-gebied en ook geen verstoring van de soort.

Om te borgen dat er geen verstoring van de Gewone zeehond zal plaatsvinden neem ik in de vergunning het volgende voorschrift op:

- Op droogvallende platen rustende zeehonden mogen niet dichterbij dan tot een afstand van 1200 meter benaderd worden

4.2.3 *Vogelrichtlijnsoorten*

De aangevraagde activiteit kan voor zowel broedvogels als niet-broedvogels door verstoring een effect hebben op de rust- en foerageermogelijkheden, alsmede op het functioneren van de projectlocatie als hoogwatervluchtplaats. Omdat de locatie en het direct omringende gebied bij vloed overstroomt en er derhalve geen nesten zullen voorkomen, zijn effecten op mogelijke broedplaatsen volgens de PB op voorhand uit te sluiten.

Met betrekking tot de vogels die rusten en/of foerageren op open water onderschrijf ik de in de passende beoordeling getrokken conclusie dat een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen is uit te sluiten en er geen sprake is van verslechtering van leefgebied in het betreffende Natura 2000-gebied.

Met betrekking tot de vogels die rusten en foerageren op de droogvallende platen, met name steltlopers, ben ik het niet geheel eens met de in de passende beoordeling getrokken conclusie. De betreffende locatie op de percelen YB 74 en YB 75 is met name van belang voor de scholekster, tureluur en wulp, maar in lage aantallen zijn er ook andere relevante soorten waargenomen: bontbekplevier, zilverplevier, kanoetstrandloper, Bonte strandloper, Rosse grutto, groenpootruiter en kluut. In het beheerplan voor de Oosterschelde wordt voor deze soorten aangegeven dat:

- door de zandhonger het areaal foerageergebied, en daarmee tevens de voedselbeschikbaarheid, voor steltlopers afneemt. Dit proces voltrekt zich sinds de aanleg van de Deltawerken;
- de kanoetstrandloper en scholekster al geruime tijd een negatieve trend laten zien;
- de hele Nederlandse populatie van de scholekster onder druk staat door de teruggang van voedselbeschikbaarheid in intergetijdengebieden en in de broedgebieden;
- indien er niets tegen de zandhonger wordt ondernomen het in de lijn der verwachting ligt dat de aantallen steltlopers af zullen nemen en op langere termijn de aantallen daardoor onder de doelaantallen zullen zakken.

Er is naar mijn mening nog te weinig wetenschappelijk onderbouwde kennis beschikbaar over de mogelijke verstoring die van de activiteit kan uitgaan, dan wel over de eventuele effecten van de activiteit op de geschiktheid van het leefgebied voor deze soorten. Hoewel de passende beoordeling, refererend aan buitenlands onderzoek, aannemelijk maakt dat eventueel optredende effecten gering zullen zijn, is dit onvoldoende onderbouwd om significante effecten op de instandhoudingsdoelen en verslechtering van leefgebied met voldoende zekerheid uit te kunnen sluiten. Zolang de bestrijding van de zandhonger nog niet leidt tot substantiële en blijvende resultaten, blijft de mogelijke samenhang van de projecteffecten met de effecten van de zandhonger (afname areaal droogvallende platen) een belangrijk zorgpunt. Echter, vanwege de geringe omvang (niet meer dan 2 oesterpercelen), de tijdelijkheid van de gevraagde activiteit (beperkt tot 5 jaar) en de diverse in de vergunning op te nemen voorschriften met mitigerende maatregelen, acht ik het echter toch verantwoord om, met betrekking tot op de droogvallende platen foeragerende vogelsoorten, voor deze activiteit de gevraagde vergunning te verlenen. Ik verbind hieraan de voorwaarde, als voorschrift in de vergunning op te nemen, dat door wetenschappelijk onderzoek en monitoring bij deze activiteit moet worden voorzien in de hierboven genoemde kennisleemte.

4.2.4 Stikstofdepositie

Op 23 november 2016 is door de initiatiefnemer een berekening uitgevoerd met AERIUS Calculator (kenmerk S3EC6117rCUQ). Hieruit blijkt dat de aangevraagde activiteit niet zal leiden tot een meetbare stikstofdepositie en zijn effecten uitgesloten. Met betrekking tot het aspect stikstof is er geen sprake van een vergunningplicht.

4.3 Cumulatie

Bij vergunningverlening voor een project dient een beoordeling plaats te vinden van de cumulatieve gevolgen indien het project, afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of handelingen, significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende Natura 2000-gebied. Vergunning kan alleen verleend worden als het project afzonderlijk of in combinatie met andere projecten geen significante gevolgen heeft.

Ik concludeer dat in de aangeleverde PB een volledige en juiste cumulatie-toetsing is uitgevoerd, met dien verstande dat hierbij is gebleken dat het vooralsnog onbekend is of, en in hoeverre, dit project mogelijk de effecten versterkt van de zandhonger op de voedselbeschikbaarheid voor steltlopers. Omdat de aangevraagde activiteit beperkt van omvang en tijdelijk van aard is, alsmede het feit dat er bij de activiteit wetenschappelijk onderzoek wordt uitgevoerd om in de geconstateerde kennisleemten te voorzien, acht ik het risico op het ontstaan van significante effecten door cumulatie gering en aanvaardbaar.

4.4 Monitoring en onderzoek

Op basis van de bovenstaande inhoudelijke beoordeling wordt, indien daarin nog niet is voorzien in het in de passende beoordeling genoemde BOKX-onderzoek,

aanvullend daaraan, in de vergunning het voorschrift opgenomen dat de activiteit alleen mag worden uitgevoerd indien is voorzien in begeleidend wetenschappelijk onderzoek ten aanzien van:

- Mogelijke effecten van schaduwwerking of beperking van de lichtinval op het bodemleven.
- Mogelijke veranderingen van het slibgehalte door de faeces en pseudofaeces die door de te kweken oesters wordt geproduceerd.
- Monitoring van het voorkomen van de aangewezen vogelsoorten die op droogvallende platen rusten en foerageren op de projectlocatie.
- De mogelijke verstoring die van de activiteit kan uitgaan van op de droogvallende platen rustende en foeragerende aangewezen vogelsoorten, en de eventuele effecten van de activiteit op de geschiktheid van het leefgebied voor deze soorten.

5 CONCLUSIE VERGUNNINGVERLENING

Overwegende dat:

- De aangevraagde activiteit van groot belang is om de mogelijkheden te verkennen voor het behoud en voortbestaan van de oestersector.
- Er weliswaar sprake is van ontbrekende kennis, maar dat er aan deze activiteit onderzoek is en wordt verbonden om in deze kennis te voorzien.
- De ontbrekende kennis alleen kan worden verkregen door een dergelijke experimentele activiteit daadwerkelijk uit te voeren.
- De aangevraagde activiteit gering van omvang is (2 hectare) en tijdelijk (maximaal 5 jaar), waardoor het risico op negatieve effecten, ook in eventuele cumulatie, als zeer gering kan worden beoordeeld.
- De passende beoordeling aannemelijk maakt dat de effecten van de aangevraagde activiteit, indien deze al zullen optreden, gering en niet-significant zullen zijn.

Concludeer ik dat:

Met de door u uitgevoerde passende beoordeling als bedoeld in artikel 2.8, lid 1, van de Wnb, en de daarbij behorende documenten, op dit moment nog niet de wettelijk vereiste zekerheid is verkregen, maar wel in voldoende mate aannemelijk is gemaakt dat met het uitvoeren van de aangevraagde activiteit, rekening houdend met de relevante instandhoudingsdoelstellingen en met inachtneming van de in de vergunning opgenomen voorschriften, waaronder mitigerende maatregelen, geen aantasting zal optreden van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

Op grond van het bovenstaande ben ik van mening dat de gevraagde vergunning, onder de opgenomen voorschriften en beperkingen, kan worden verleend.

Gezien de nog bestaande onzekerheden door het ontbreken van kennis kunnen aan het verlenen van deze vergunning zeer nadrukkelijk geen rechten worden ontleend voor een eventuele voortzetting of toekomstige uitbreiding van off-bottom oesterkweek op het litoraal van de Oosterschelde. Het aan dit experiment

verbonden onderzoek zal moeten aantonen of dit mogelijk is, en, al dan niet in combinatie met ander onderzoek, in welke mate dat eventueel kan. Bepalend hierbij zal ook de mate en de richting zijn waarin de instandhoudingsdoelen ten aanzien van de op de droogvallende platen rustende en foeragerende vogelsoorten zich de komende jaren zullen ontwikkelen, alsmede de mate waarin de bestrijding van de zandhonger al dan niet zal leiden tot een blijvend succes.